

Dato: 28.02.2017

Deres ref.:

Vår ref.: Kirsten Jørgensen, politisk leder
Jordmorforeningen

Til

Arbeids- og sosialdepartementet.

Innspill til Høring om samvittighetsfrihet i arbeidslivet (NOU 2016:13) fra Den norske jordmorforening (Dnj)

Den norske jordmorforening takker for muligheten til å komme med innspill til et viktig tema som samvittighetsfrihet i arbeidslivet. Jordmorforeningen vil berømme arbeidsgruppen for et grundig arbeid som retter søkelys på sentrale etiske, moralske og juridiske temaer i arbeidslivet.

Jordmorforeningen støtter utvalgets syn på samvittighetsfrihet som en viktig verdi i et demokrati.

Jordmorforeningen støtter hovedtrekk i høringen om at det bør vises fleksibilitet og legges til rette for at arbeidstakere kan unngå oppgaver som er i strid med deres samvittighet når dette bunner i en dyp og viktig samvittighetsoverbevisning så lenge dette ikke rammer tredjepart. Utvalget lanserer tre sentrale spørsmål.

1. Bygger arbeidstakers ønske om reservasjon mot å utføre bestemte arbeidsoppgaver på *en dyp og viktig samvittighetsoverbevisning*?

Utvalget har en praktisk tilnærming til dette punktet og Jordmorforeningen er enig i at samvittighetskonflikter løses best på lokalt nivå der arbeidsgiver, arbeidstaker og tillitsvalgte er naturlige aktører. Jordmorforeningen anerkjenner også at dette vil være krevende prosesser for alle parter og at varsomhet må utvises i dialogen.

2. Kan reservasjonen finne sted uten at det er *inngripende for tredjepart*?

Bokmålsordboka definerer «inngripende» som noe som griper sterkt inn i, eller er vidtrekkende. Utvalget viser til at det ikke er et enkelt svar på hvor mye tredjepart bør kunne tåle. Jordmorforeningen stiller spørsmål til at man bruker begrepet «inngripende» for tredjepart samtidig som «uten for store ulemper» brukes i spørsmål 3 rettet mot arbeidsgiver og kollegaer. Dette gir en nivåforskjell på hva partene bør tåle som vi undrer oss over.

I diskusjonen trekkes et skille mellom symbolsk virkning og konsekvens for enkeltpersoner når samvittighetsfrihet innvilges eller avvises. De siste årene har helsepersonells reservasjonsrett mot henvisning til abort og innsetting av prevensjonsmidler, som for eksempel spiral, vært del av den offentlige debatten. Tredjepart i denne saken er pasienter og kvinner. Trygg reproduksjon og seksuell helse er en kvinnerettighet som er under press internasjonalt. Jordmorforeningen mener at reservasjon som rammer kvinners seksuelle rettigheter har symbolverdi og at dette må veie tungt når «inngripende for tredjepart» defineres av partene. Jordmorforeningen mener videre at ved reservasjonsønske fra helsepersonell må man ha gode løsninger for pasientene, slik at deres rett til helsehjelp ikke rammes for å kunne svare ja på spørsmål 2.

3. Er reservasjon gjennomførbart i praksis uten for store ulemper for arbeidsgiver og kollegaer?

Jordmorforeningen støtter dette punktet. Jordmorforeningen er kjent med at enkelte føde/gyn avdelinger har så mange som har reservert seg etter § 14 i abortloven at det medfører en betydelig merbelastning for kollegaer og arbeidsgiver. Jordmorforeningen ser dette som en reell utfordring som kan vise seg også ved ikke lovregulert reservasjonsmulighet og må dermed tas med i den totale vurderingen.

Lovregulering av reservasjonsrett.

Den norske jordmorforening er enig at det ikke legges opp til generell lovfesting av reservasjonsrett i arbeidslivet, men at det kun benyttes i spesifikke problemstillinger unntaksvis.

Abortloven er et eksempel på lovfesting av reservasjonsrett i slike helt spesielle situasjoner. Jordmorforeningen støtter utvalgets syn på at denne lovfestede reservasjonsretten videreføres.

Utvalget foreslår at praksisen rundt rituell omskjæring av gutter evalueres i omskjæringsloven. Jordmorforeningen støtter utvalget i at en evaluering av dagens praksis vil være viktig for videre vurdering i denne saken. Dagens tekstutforming er noe uklar.

Utvikling går raskt og vi har i dag ikke oversikt over fremtidens oppgaver, plikter og rettigheter for hverken arbeidstaker, arbeidsgiver eller tredjepart. Når nye oppgaver innføres i arbeidslivet er det viktig å vurdere fortløpende om det er behov for å vurdere lovfestet rett til reservering ved oppgaver av særlig kontroversiell art slik utvalget foreslår.

Kirsten Jørgensen

Politisk leder, Den norske jordmorforening.

Sigrun Kongslien

leder i Faglig/etisk utvalg.